

**АГААРЫН ХӨЛГИЙГ ХУУЛЬ БУСААР
БУЛААН АВАХ ҮЙЛДЛИЙГ ХОРИГЛОХ ТУХАЙ
КОНВЕНЦЫН НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛ**

Энэхүү протоколын Оролцогч улсууд,

Иргэний нисэхийн эсрэг хууль бус үйлдэл дэлхий даяар нэмэгдэж буйд санаа зовниж,

Иргэний нисэхийн эсрэг заналхийллийн шинэ төрлүүд нь улс орнуудаас шинэ нэгдсэн хүчин чармайлт, хамтын ажиллагааны бодлого шаардаж буйг хүлээн зөвшөөрч,

Эдгээр заналхийллийн эсрэг илүү үр дүнтэй арга хэмжээ авахын тулд 1970 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдөр Гаага хотноо гарын үсэг зурсан Агаарын хөлгийг хууль бусаар булаан авах үйлдлийг хориглох тухай конвенцод агаарын хөлгийг хууль бусаар булаан авах үйлдлийг хориглох, агаарын хөлөгт хяналтаа тогтоох, түүний үр дүнг дээшлүүлэх бүхий нэмэлт заалтуудыг батлах шаардлагатай гэдэгт итгэж,

дараах зүйлийг хэлэлцэн тохиров:

1 дүгээр зүйл

Энэхүү протоколоор 1970 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдөр Гаага хотноо гарын үсэг зурсан Агаарын хөлгийг хууль бусаар булаан авах үйлдлийг хориглох тухай конвенцод (цаашид "конвенц" гэх) нэмэлт оруулав.

2 дугаар зүйл

Конвенцын 1 дүгээр зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"1 дүгээр зүйл

1. Аливаа этгээд хэрэв тухайн этгээд хүч хэрэглэх эсхүл, хүч хэрэглэхээр заналхийлэх, албадах, айлган сүрдүүлэх аливаа бусад хэлбэрээр эсхүл, технологийн аливаа аргаар ашиглалтад байгаа агаарын хөлгийг хууль бусаар болон санаатайгаар булаан авсан, хяналтаа тогтоосон бол гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ.
2. Аливаа этгээд гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ хэрэв тухайн этгээд:
  - (a) энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхээр заналхийлсэн;
  - (b) заналхийлэл нь бодит гэж үзэх нөхцөлийн дор тийм заналхийлэл үйлдэхэд аливаа нэг этгээдийг хууль бусаар болон санаатайгаар хүргэсэн;
3. Аливаа этгээд гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ хэрэв тухайн этгээд:

- (a) энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхийг завдсан;
  - (b) энэ зүйлийн 1, 2 эсхүл, 3 (a) хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхэд бусад этгээдийг зохион байгуулсан эсхүл, удирдсан;
  - (c) энэ зүйлийн 1, 2 эсхүл, 3 (a) хэсэгт заасан гэмт хэргийн хамсаатнаар оролцсон;
  - (d) энэ зүйлийн 1, 2, 3 (a), 3 (b) эсхүл, 3 (c) хэсэгт заасан гэмт хэргээс бүрдсэн үйлдлийг үйлдсэн эсхүл, тийм гэмт хэргийн улмаас хууль сахиулах байгууллагаас эрүүгийн мөрдөн мөшгөлтөд эрэн сурвалжлагдаж буй эсхүл, тийм гэмт хэргээр ял шийтгүүлсэн этгээд гэдгийг мэдсээр байж мөрдөн байцаалт, мөрдөн мөшгөлт эсхүл, ял шийтгэлээс оргон зайлахад нөгөө этгээдэд хууль бусаар болон санаатайгаар тусалсан;
4. Оролцогч улс бүр энэ зүйлийн 1 эсхүл, 2 дахь хэсэгт заасан гэмт хэргийн аль нэг нь эсэхээс үл хамааран бодитоор үйлдсэн, үйлдэхийг завдсан дараах үйлдлийн аль нэгийг эсхүл, хоёуланг нь санаатайгаар үйлдсэн бол гэмт хэрэгт мөн тооцно:
- (a) энэ зүйлийн 1 эсхүл, 2 дахь хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхээр нэг эсхүл, бусад олон этгээдтэй үгсэн хуйвалдсан, үндэсний хуулийн шаардсанаар, тийнхүү хуйвалдаанд оролцогчдын нэгний үйлдэлд оролцсон;
  - (b) энэхүү зүйлийн 1 эсхүл, 2 дахь хэсэгт заасан нэг эсхүл, бусад гэмт хэргийг нийтлэг зорилгоор бүлэг этгээд үйлдэхэд аливаа бусад хэлбэрээр дэмжлэг үзүүлсэн, тийм дэмжлэгийг дараах хэлбэрээр үзүүлсэн:
    - (i) гэмт үйлдлийн цаашдын нийтлэг ажиллагааг эсхүл, бүлэг этгээдийн зорилгыг дэмжиж, тийм ажиллагаа эсхүл, зорилго нь энэ зүйлийн 1 эсхүл, 2 дахь хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхэд хамаарсан;
    - (ii) энэ зүйлийн 1 эсхүл, 2 дахь хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэх бүлгийн сэдлийг мэдэж байсан.

3 дугаар зүйл

Конвенцын 2 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

" 2 дугаар зүйл

Оролцогч улс бүр 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэгт хүнд ял оногдуулах үүрэг хүлээнэ."

4 дүгээр зүйл

Конвенцод дараах 2 bis дугаар зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"2 bis дугаар зүйл

1. Оролцогч улс бүр өөрийн үндэсний эрх зүйн зарчмын дагуу хэрэв 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг Оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт байрласан эсхүл, хуулийн дагуу байгуулагдсан хуулийн этгээдийг удирдах эсхүл, хянах үүрэгтэй этгээд үйлдвэл тийм хуулийн этгээдийг хариуцлагад татахад шаардлагатай зайлшгүй арга хэмжээг авч болно.

2. Тийм хариуцлага нь эрүүгийн, иргэний эсхүл, захиргааны шинжтэй байж болно. Тийм хариуцлага нь хувь этгээдийн үйлдсэн гэмт хэргүүдэд хүлээлгэх эрүүгийн хариуцлагад нөлөөлөхгүй.
3. Хэрэв Оролцогч улс энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу хуулийн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэх шаардлагатай арга хэмжээ авах тохиолдолд тухайн улс эрүүгийн, иргэний эсхүл, захиргааны хүчин төгөлдөр арга хэмжээ нь үр дүнтэй, дүйцэхүйц, түдгэлзүүлэхүйц байх нөхцөлийг хангахыг эрмэлзэнэ. Тийм арга хэмжээнд санхүүгийн арга хэмжээг оруулж болно.

5 дугаар зүйл

Конвенцын 3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнэ:

"3 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцын зорилгоор тусгай нислэгийн хувьд газрын үйлчилгээний алба эсхүл, нислэгийн баг агаарын хөлгийг нислэгийн өмнөх бэлтгэл эхэлснээс хойш аливаа буулт хийсний дараа хорин дөрвөн цагийн хугацаанд агаарын хөлгийг ашиглалтад байна гэж тооцно. Зайлшгүй буулт хийх тохиолдолд эрх бүхий байгууллагаас агаарын хөлөг, хөлгийн бүхээг дэх хүмүүс болон өмч хөрөнгийн талаар хариу арга хэмжээ авах хүртэл нислэг үргэлжилнэ гэж үзнэ."
2. Конвенцын 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт "бүртгэл" гэснийг "бүртгэгч" гэж өөрчилнэ.
3. Конвенцын 4 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт "дурдсан" гэснийг "заасан" гэж өөрчилнэ.
4. Конвенцын 3 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнэ:

"5. Энэ зүйлийн 3 болон 4 дэх хэсгийг үл харгалзан, 6, 7, 7 bis, 8, 8 bis, 8 ter болон 10 дугаар зүйлийг агаарын хөлгийг бүртгэсэн улсаас өөр улсын нутаг дэвсгэрт гэмт хэрэгтэн эсхүл, сэжигтэн этгээд байгааг илрүүлсэн тохиолдолд агаарын хөлөг хөөрсөн эсхүл, буусан газраас үл хамааран хэрэглэнэ".

6 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 3 bis дүгээр зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"3 bis дүгээр зүйл

1. Энэхүү конвенц нь олон улсын эрх зүйн дагуу улс орнууд болон хувь этгээдийн бусад эрх, үүрэг, хариуцлагад тухайлбал, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Дүрэм, Олон улсын иргэний нисэхийн тухай конвенц, олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйн зорилго, зарчмуудад нөлөөлөхгүй.
2. Олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйн дагуу ойлгогдож, тухайн эрх зүйгээр зохицуулж буй зэвсэгт мөргөлдөөний үе дэх зэвсэгт хүчний үйл ажиллагааг энэхүү конвенцоор зохицуулахгүй бөгөөд тухайн улсын зэвсэгт хүчнээс өөрсдийн албан үүргээ хэрэгжүүлэхэд явуулж буй үйл ажиллагааг олон улсын эрх зүйн бусад хэм хэмжээгээр зохицуулж байгаа бол тийм үйл ажиллагааг энэхүү конвенцоор зохицуулахгүй.
3. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг бусад хуулийн дагуу хууль бус үйлдлийг хууль ёсны хэмээн хүлээн зөвшөөрч эсхүл, тийм болгох үйлдэл хийж, мөрдөн мөшгөлтөд саад учруулах байдлаар тайлбарлахгүй."

7 дугаар зүйл

Конвенцын 4 дүгээр зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"4 дүгээр зүйл

1. Оролцогч улс бүр дараах тохиолдолд 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг болон гэмт хэрэгтэй холбогдуулан сэжигтэн этгээдээс зорчигчид эсхүл, нислэгийн багийн эсрэг хүчирхийллийн аливаа бусад үйлдэлд гэмт хэргийн харьяаллаа тогтоох шаардлагатай байж болох тийм арга хэмжээ авна:
  - (a) гэмт хэрэг тухайн улсын нутаг дэвсгэрт үйлдэгдсэн;
  - (b) гэмт хэрэг тухайн улсад бүртгэгдсэн агаарын хөлгийн эсрэг эсхүл, түүний бүхээгт нь үйлдэгдсэн;
  - (c) бүхээгт нь гэмт хэрэг үйлдэгдсэн агаарын хөлөг сэжигтэн этгээд бүхээгт нь байхад тус улсын нутаг дэвсгэрт буусан;
  - (d) үйл ажиллагаа явуулдаг үндсэн газар нь эсхүл, тийм газар байхгүй бол байнга оршин суудаг газар нь тухайн улсад байдаг түрээслэгчид агаарын хөлгийг багийн гишүүдгүйгээр түрээсэлсэн байхад түүний бүхээгт гэмт хэрэг үйлдэгдсэн;
  - (e) гэмт хэргийг тухайн улсын иргэн үйлдсэн.
2. Оролцогч улс бүр дараах тохиолдолд аливаа тийм гэмт хэргийн харьяаллаа мөн тогтоож болно:
  - (a) тухайн улсын иргэний эсрэг гэмт хэрэг үйлдэгдсэн;
  - (b) тухайн улсын нутаг дэвсгэрт байнга оршин суудаг харьяалалгүй этгээд гэмт хэрэг үйлдсэн бол.
3. Оролцогч улс бүр өөрийн улсын нутаг дэвсгэр дээр байгаа сэжигтэн этгээдийг эдгээр гэмт хэрэгтэй холбоотой энэхүү зүйлийн холбогдох заалтын дагуу өөрсдийн харьяаллаа тогтоосон улсын аль нэгэнд 8 дугаар зүйлийн дагуу шилжүүлэн өгөөгүй бол 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэгт харьяаллаа тогтоохын тулд шаардлагатай байж болох арга хэмжээ мөн авна.
4. Энэхүү конвенц нь үндэсний хуулийн дагуу аливаа эрүүгийн хэргийн харьяаллыг хэрэгжүүлэхэд саад болохгүй.

8 дугаар зүйл

Конвенцын 5 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"5 дугаар зүйл

Хамтарсан буюу олон улсын бүртгэлд бүртгүүлбэл зохих агаарын хөлөг ашигладаг хамтарсан агаарын тээврийн ашиглалтын байгууллага эсхүл, олон улсын ашиглалтын агентлаг байгуулж байгаа Оролцогч улсууд агаарын хөлөг бүрийн хувьд өөрсдийн дотроос аль улс нь энэхүү конвенцын зорилгод хэргийн харьяаллаа хэрэгжүүлэх, бүртгэгч улс болохыг тогтоож, энэ тухайгаа Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд тухайн байгууллага уг мэдээллийг энэхүү конвенцод оролцогч бүх улсад дамжуулна."

9 дүгээр зүйл

Конвенцын 6 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнэ:

"6 дугаар зүйл

Энэ зүйлд зааснаар аливаа этгээдийг цагдан хорьсон Оролцогч улс тухайн этгээдийг цагдан хорьсон, цагдан хорих болсон нөхцөл байдлын тухай 4 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу харьяаллаа тогтоосон, 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу харьяаллаа тогтоож, гэрээний эх хадгалагчид мэдээлсэн Оролцогч улсуудад мэдэгдэж, түүнчлэн шаардлагатай гэж үзвэл сонирхогч бусад улсад мэдэгдэнэ. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт дурдсан урьдчилсан мөрдөн байцаалт явуулж байгаа Оролцогч улс олж тогтоосон зүйлийг дээр дурдсан улсад шуурхай мэдээлж, хэргийг харьяалан шийдвэрлэх эсэхээ мэдэгдэнэ."

10 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 7 bis дүгээр зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"7 bis дүгээр зүйл

Цагдан хоригдсон эсхүл, өөр бусад арга хэмжээ авагдсан эсхүл, энэхүү конвенцын дагуу хэрэг нь хянан хэлэлцэгдэж буй аливаа этгээдэд нутаг дэвсгэр дээр нь байгаа улсын хууль, олон улсын эрх зүй, олон улсын хүний эрхийн эрх зүйн холбогдох заалтуудын дагуу бүхий л эрх, баталгааг эдлэх, шударга нөхцөлийг олгоно."

11 дүгээр зүйл

Конвенцын 8 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнэ:

"8 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсын хооронд байгуулсан гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх тухай аль нэгэн гэрээнд 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэгт оруулан заана. Оролцогч улсууд хоорондоо байгуулах гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх тухай гэрээ бүртээ уг гэмт хэргийг оруулах үүрэг хүлээнэ.
2. Гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөхийг гэрээ байгуулсан эсэхээс хамааруулан авч үздэг Оролцогч улс тийм гэрээ байхгүй Оролцогч өөр улсаас гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх хүсэлт хүлээж авсан бол өөрийн үзэмжээрээ энэ конвенцын 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг шилжүүлэн өгөх тухай хууль зүйн үндэслэл болгож болно. Шилжүүлэн өгөхийг хүсэлт хүлээж авсан улсын хуулийн дагуу гүйцэтгэнэ.
3. Гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөхийг гэрээ байгуулсан эсэхээс хамааруулан авч үздэггүй Оролцогч улс 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг хоорондоо шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэг гэж хүсэлт хүлээж авсан улсын хуулийн дагуу хүлээн зөвшөөрнө.
4. Оролцогч улсуудын хооронд шилжүүлэн өгөх зорилгоор тухайн гэмт хэргийг зөвхөн үйлдэгдсэн газар нь бус, мөн 4 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн (b), (c), (d), (e) дэд хэсэгт заасны дагуу харьяаллаа тогтоохыг шаардсан болон 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу харьяаллаа тогтоосон Оролцогч улсуудын нутаг дэвсгэрт үйлдэгдсэн гэж үзнэ.

5. 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн (a), (b) дэд хэсэгт заасан гэмт хэргийг Оролцогч улсууд хооронд гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх зорилгоор адил авч үзнэ.

12 дугаар зүйл

Конвенцын 8 bis дугаар зүйлийн хувьд дараах зүйлийг нэмнэ.

"8 bis зүйл

1 дүгээр зүйлд заасан аль ч гэмт хэргийг шилжүүлэн өгөх, эсхүл эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх зорилгоор улс төрийн гэмт хэрэг, улс төрийн гэмт хэрэгтэй холбоотой эсхүл, улс төрийн шалтгаантай гэмт хэрэг гэж тооцохгүй. Тийм гэмт хэрэгт үндэслэсэн шилжүүлэн өгөх эсхүл, эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай хүсэлтээс улс төрийн гэмт хэрэг, улс төрийн гэмт хэрэгтэй холбоотой эсхүл, улс төрийн шалтгаантай гэмт хэрэг гэсэн үндэслэлээр татгалзаж болохгүй.

13 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 8 ter дүгээр зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"8 ter дүгээр зүйл

Хэрэв хүсэлт илгээгч Улс 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг шилжүүлэн авах эсхүл, тухайн этгээдийн арьс өнгө, шашин шүтлэг, иргэний харьяалал, үндэстний гарал, улс төрийн үзэл бодол эсхүл, хүйст үндэслэн мөрдөн мөшгөлт эсхүл, яллах зорилгоор тийм гэмт хэрэгтэй холбогдуулан эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх, эдгээр шалтгааны аль нэгээр тухайн этгээдийн нөхцөл байдалд хохирол учруулна гэх бодит үндэслэл байгаагаа конвенцын дагуу шилжүүлэн авах эсхүл, эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тийм үүрэг хүлээсэн хэмээн тайлбарлаж болохгүй.

14 дүгээр зүйл

Конвенцын 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнэ:

"9 дүгээр зүйл

1 дүгээр зүйлд заасан үйлдлүүдийн аль нэг нь үйлдэгдсэн, үйлдэгдэхэд ойрхон байсан эсхүл, байгаа тохиолдолд Оролцогч улсууд агаарын хөлгийн хяналтыг хууль ёсны даргад сэргээн тогтоох эсхүл, агаарын хөлгийн даргын хяналтыг хадгалах зохих ёсны бүх арга хэмжээг авна."

15 дугаар зүйл

Конвенцын 10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнэ:

"10 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсууд 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг болон 4 дүгээр зүйлд заасан бусад үйлдлийн талаар эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаатай холбогдуулан бие биедээ аль болох бүрэн хэмжээгээр туслалцаа үзүүлнэ. Хүсэлт хүлээн авсан улсын хууль бүх тохиолдолд үйлчилнэ.

16 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 10 bis дугаар зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"10 bis дугаар зүйл

Оролцогч аливаа улс нь 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийн аль нэг нь үйлдэгдэнэ гэж үзэх шалтгаан байвал үндэснийхээ хуулийн дагуу өөртөө байгаа аливаа холбогдох мэдээллийг 4 дүгээр зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт заасан улс мөн гэж үзсэн улсад өгнө.

17 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцын "Хэлэлцэн тохирогч улс", "Хэлэлцэн тохирогч улсууд" гэснийг "Оролцогч улс" болон "Оролцогч улсууд" гэж өөрчилнө.
2. Энэхүү конвенцын "тэр" болон "түүний" гэснийг "тухайн этгээд", "тухайн этгээдийн" гэж өөрчилнө.

18 дугаар зүйл

Энэхүү протоколд хавсаргасан араб, хятад хэл дээрх конвенцын бичвэр нь англи, франц, орос болон испани хэл дээрх конвенцын бичвэрийн хамт эдгээр зургаан хэл дээрх бичвэрээс бүрдэж, адил хүчинтэй байна.

19 дүгээр зүйл

Энэхүү Протоколд Оролцогч улсуудын хооронд энэхүү конвенц болон протоколыг хамтад нь нэг баримт бичиг хэмээн уншиж, тайлбарлах бөгөөд 2010 оны Бээжингийн Протоколоор нэмэлт оруулсан Гаагийн конвенц гэж үзнэ.

20 дугаар зүйл

Энэхүү Протокол нь 2010 оны 8 дугаар сарын 30-наас 9 дүгээр сарын 10-ны өдөр хүртэл Бээжин хотноо болсон Нисэхийн аюулгүй байдлын асуудлаар Дипломат бага хуралд Оролцогч улсууд 2010 оны 9 дүгээр сарын 10-ны өдөр гарын үсэг зурахад нээлттэй. 2010 оны 9 дүгээр сарын 27-ны өдрөөс хойш 23 дугаар зүйлийн дагуу протокол хүчин төгөлдөр болох хүртэл Монреаль хотноо Олон иргэний нисэхийн байгууллагын Төв байранд бүх улсууд гарын үсэг зурахад нээлттэй.

21 дүгээр зүйл

1. Энэхүү конвенцыг соёрхон батлана, хүлээн зөвшөөрнө эсхүл, батална. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, баталсан тухай батламж жуух бичгээ Эх хадгалагчаар томилогдсон Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.
2. Конвенцын тал биш аливаа улс энэхүү протоколыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл, батлах нь 2010 оны Бээжингийн Протоколоор нэмэлт

оруулсан Гаагийн конвенцыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, баталснаар хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу энэхүү Протоколыг соёрхон батлаагүй, хүлээн зөвшөөрөөгүй эсхүл, батлаагүй аливаа улс түүнд хэдийд ч нэгдэн орж болно. Нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулна.

22 дугаар зүйл

Энэхүү Протоколыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл, нэгдэн орохдоо Оролцогч улс бүр:

- (a) 2010 оны Бээжингийн Протоколоор нэмэлт оруулсан Гаагийн конвенцын 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу өөрийн үндэсний хуулийн дагуу тогтоосон харьяалал болон аливаа нэмэлт өөрчлөлтийн тухайгаа Эх хадгалагчид нэн даруй тус тус мэдэгдэнэ; болон
- (b) Хариуцлагаас бүрэн чөлөөлөхтэй холбоотой өөрийн эрүүгийн хуулийн зарчмуудын дагуу 2010 оны Бээжингийн Протоколоор нэмэлт оруулсан Гаагийн конвенцын 1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн (d) дэд хэсгийн заалтуудыг дагаж мөрдөхөө зарлаж болно.

23 дугаар зүйл

1. Энэхүү Протокол нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, эсхүл нэгдэн орсон тухай хорин хоёр дахь батламж жуух бичгийг Эх хадгалуулагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш хоёр дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.
2. Энэхүү Протоколыг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл, нэгдэн орсон тухай хорин хоёр дахь батламж жуух бичиг хадгалуулснаас хойш энэхүү Протоколыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл, нэгдэн орох улс бүрийн хувьд тийнхүү соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл, нэгдэн орсон тухай өөрийн улсын батламж жуух бичгээ хадгалуулсан өдрөөс хойш хоёр дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.
3. Энэхүү Протоколыг хүчин төгөлдөр болсон даруйд Эх хадгалагчаас Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагад бүртгүүлнэ.

24 дүгээр зүйл

1. Оролцогч улс бүр Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэх замаар энэхүү Протоколоос гарч болно.
2. Протоколоос гарах нь Эх хадгалагч мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш нэг жилийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

25 дугаар зүйл

Эх хадгалагч энэхүү Протоколд гарын үсэг зурсан өдөр эсхүл, соёрхон баталсан, баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичиг хадгалуулсан өдөр, энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр

болон холбогдох бусад мэдээллийг энэхүү конвенцын Оролцогч болон гарын үсэг зурсан эсхүл, нэгдэн орсон бүх улсуудад нэн даруй мэдэгдэнэ.

Үүнийг батлан гэрчилж дор гарын үсэг зурсан, зохих ёсоор эрх авсан төлөөлөгчид энэхүү Протоколд гарын үсэг зурав.

Хоёр мянга арван оны есдүгээр сарын аравны өдөр Бээжин хотноо англи, араб, хятад, франц, орос болон испани хэл дээр үйлдсэн бөгөөд бүх эх бичвэрүүд адил хүчинтэй ба Бага хурлын даргын бүрэн эрхийн хүрээнд Бага хурлын нарийн бичгийн дарга нарын газар энд дурдсан ер хоногийн дотор бичвэрүүд бие биедээ нийцэж буй эсэхийг нотолж, адил хүчинтэйг тогтооно. Энэхүү Протокол Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын архивт хадгалагдах бөгөөд Эх хадгалагчаас конвенцын баталгаажуулсан хувиудыг энэхүү конвенцын Оролцогч бүх улсуудад хүргүүлнэ.

